Noomerol sen 10 mynge.

Byxi oronuudai proletaarinar, negedegti!

Buriaad-Mongol YNEN

BK(b)P-iin Buriaad-Mongol Obkoomoi ba BMASSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei oorgan.

Myneederei noomerto:

Oblastnoi XIII partiina konfereence
Niutagai şuluu nyyrhenei maltalga yrgedee.
Azaxiin kampaaninuudta xubilalta gargaxabdi gehen ujalga abba.
BK(b) Paartiin sjeezdede ugtamza.
Xydee azaxiin nauuka xygzeltede.
Malusalai erxim seckciin xydelmeri.

OBLASTNOI XIII PARTIIINA KONFEREENCE

segelder, Buriaad-Mongoloi astnoi XIII partiina konfe- ce neegdee. Tus konfereen- e, raioonno partiina konfe- cenyyd deere hungagdahan, imvvdei erximyyd—Buriaad- ngoloi bolьşeviigyvdei ty egşed suglarba. Oblastnoi ferencniin urdateenь bolhon, onno partiina konfereence- d, suglaanuud deere, myn a exin partorganizaacanuu suglaanuud deere kommu- nuud ba delegaaduud xadaa esojuuzna Kommuniis (bolь- gyydei) Paartiin Arban nai- daxi sjeezde deere nyxed olotovoi ba Ždaanovai xele- doklaaduudai teezisyydiiji jixe aktiivnaar zyblen xel- , tede teezisyydiiji jediine laar halşaagaad, zarim eltenyyd ba duradxalnuudii- uulhan baina. Konfereence- i ba suglaanuud deere ves- alhan kommuniistnuu iai yydenь, bolьşeviigyydei iin Centraalьna Komiteed- raduudal aguu jixe voozdь er Staalinda gynzegii inag- r. preedannostieer nebte- ei baigaa.

de konfereencenyyd ba sug- uud xadaa manai paartiin ilnska Centraalьna Komitee- toiron, Buriaad-Mongoloi iina organizaaciin niagtaar denxeiji ba bata bexi je- tvooji eli todoor xaruulhan a.

yxed Moolotovoi ba Ždaa- i doklaaduudai teezisyydii- blen xelselge bolbol so- is baiguulaltiin şine polo- a, angig 1 socialiis oobş- vo baiguul i ji şiidxen dyvr- e polosaada ba socialiizmhaa muniizmda şata damzan giin polosaada manai oro- oroxotoi xamta, oronoi ba tiin urda baigaa zoriigo- diiji Buriaad-Mongoloi bolь- gyyd haitar oilgozo baihiijinь iulaa.

SSR-ei xojordoxi tabanzilei iniiji amzal ataigaar dyyrge- ei rezylьtaadta, xojordoxi n zil dotor tabigdahan isto- ske gol zoriigonuud—byxii ploataatorska klaassuudiiji n likvidiroveleige, xyniiji ei eksploataacaldag jabadal adag şaltagaaniiji xysed ixelge şiidxegdee. Xojordo- abanzilei yjede socialiis re- yyciin berxeşeeltei zoriigo xegdee, xydee azaxiiji kol- vizaacalga şiidx gdee, xy- dexi kolxoozno baiguulalta a eseslen ilaa, bexizee. aad-Mongol Respyyblike a xojordoxi tabanziiei plaa- amzaltataigaar dyyrgeze, onuud promiişlenne pred- priiaatinuudiiji bodxon, halba- ran badarza baigaa tyryy respyyblikenyydei negenь bo- loo. Buriaad-Mongoloi xydee azaxiinь mexaniziirovanno to- mo azaxii boloo.

Leenin — Staalinai paartiin, soveed praviitelьstviin ba nyxer Staalinai eerii nь ugaa jixe orol- dolgo ba anxaralai aşaar, Bu- riaad-Mongol respyyblike xadaa azaxiin ba kylьtyyriin byxii ootrasliinuudta jixexen amzalta- nuudiiji tuilaa.

Aradai azaxiin xygzeltiin gurbadaxi tabanzilei plaan xadaa manai oronoi urda aguu jixe perspektiivyydii neene. Manai oron xadaa ekonomiiçes- ke talaar tyryy kapitaliisgyrenyy- diiji xysexe ba ylyyien uridia- xa zoriigo tabina. Manai orondo socialiizmiin ilalta xadaa socia- liis ilaltanuudai organizaatorta— Byxesojuuzna kommuniis(bolьşe- viigyydei paartida, azalşadai gyn- zegii inagiai ba bajarai medereiiiji badaruulna. Manai aguu jixe so- cialiis exe oronoi olon millioon- no azalşad xadaa aldarta arbanai- madaxi sjeezdiin nereer socia- liis sorevnovaaniiiji yrgeneer delgeryylze, tereende belegyy- diiji beledxeze baina.

BK(b) P-iin CK ei ba inag voozdь nyxer Staalinai istorii- çeske zaabarinuudiiji bejelyylen, mana paarti bolbol trockiis-bu- xaarinska,byrzyaazna-nacional is predaatelьnuudai, vrediitelьnyy- dei buzar uurxaij bu asoxil goor toni jixe xydelmeri xehen baina. Partiina ba partiina bişe bolьşeviigyydei heremzenь yn- der deere yrgegdee, maassatai manai paartiin barisaanь oyii ji- xeer bexizee. Xeden arbaad ba zuugaad miangan şine xydelme- rilegşed — Leenin — Staalinai paartida, aldarta soveed aradta xizaarlaşagyi preedanne xynyyd xytelberiixii xydelmerinyydte debzyylegdee.

Nyxer Ždaanovai doklaadai teezisyyd xadaa socialiis bai- guulaltiin şine ysloovinuudta, socialiis baiguulaltiiji şiidxel e, socialiizmhaa kommunizmda şata damzan oroxo polosaada manai paartiin organizacioonno xyseşadaliiji bexizyylxe tuxai staalinska anxaralai verazeeni myn bolno.

Buriaad-Mongoloi bolьşevii- gyydei XIII partiina konfereen- ce xadaa nyxed Moolotovoi ba Ždaanovai doklaaduudai tee- zisyydiiji zyblen xelseze baina. Konfereence xadaa BK(b) Paar- tiin CK ba inag voozdь nyxer Staaliniiji toiron, Buriaad-Mon- goloi bolьşeviigyydei niagtaar emxidenxei ba monoliitno bai- hiiji demonstriirovaina.

Oblastnoi XIII konfereence exilbe

segelder ydeşiin 6 çaasta, ad-Mongol gyrenei r soo, BK(b) P-iin Oblast- XIII konfereence neegdebe. nfereencede, aimaguudai ina konfereencenyydeer hun ahan delegaaduud ba urlaal- mmuniistnuud xabaadahan . Konfereenciin preziidiym- yxed: Ignaatьjev, Mozgov I, ov, Martemjaanov, Borsoo- ba bişed xamta 17 xynei avialgaar hungaba. Xyndete iidi mde, nyxed Staalin, Moo- v, Kaganooviç, Voroşiilov, inin, Andreejev, Mikojaan, nov, Xryşçoov, Jezoov, Beeri, troov, Xocze-Diaas, Dolo- ibarryyri ba Teelьman geg şediiji nerjeme aplodismeenteer hungaba.

Konfereence bolbol dooro zaagdahan zyblexe zyilnyydiiji batalba: 1) „SSSR-ei azaxiin xygzeltiin gurbadaxi taban zilei plaan tuxai" BK(b)P-iin XVIII sjeezd deere nyxer Moolotovoi xelexe doklaadai teezisyyd tu- xai; 2) „BK(b) P-iin ustaavta xubilalta oruulxa tuxai" nyxer Ždaanovai doklaadai teezisyyd tuxai; doklaaduud 3) BK(b)P-iin XVIII sjeezdede oşoxo delegaa- duudiiji hungalga.

Tvryyşiin asuudalaar, BK(b) P-iin Obkoomoi sekretaarь ny- xer Ignaatьjev doklaad xebe.

…tagai şuluu nyyrhenei maltalga yrgedee

artiin XVIII sjeezd deere r Moolotovoi xelexe dok- ai teezisyyd soo, niutagai u nyyrhe maltalgada jixe anar olgogdono. RSFSR- iutagai promiişlennostiin tnuudta maltagdan abtahan u nyyrhen xadaa ene zilei o soo yngeregşe zileixihee r daxin gy, ali nege mil- n xojor zuun dyşen taba gan toonno xyrter deeşelxe a.

39 ondo niutagai şuluu the maltalgiin yrgedelge xa- Tataarska, Buriaad Mongo- respyyblikenyydiiji, Çkaa- ka, Çitiinske, Riaazanska ba oleenske oobiastьnuudiiji, Primoorsko, Krasnodaarska ba busad xizaarnuudiiji xoloşirei- giin tylişe xereglexe jabadalhaa nelieed syleelexe baina. Da- gestaanda, Novo-Sibiirske ba Roostovsko ooblastinuudta, Ord- zonikiidzevske xizaarta şuluu nyyrhe maltalga byri erid dee- şelexe baina

Gurbadaxi tabanzilei torşo soo ede ooblastinuud, xizaar- nuud ba avtonoomno respyyb- likenyyd bolbol niutagai tylişe- de xvsed oroxo baina.

RSFSR-ei Narkommestproom bolbol yygolьne 35 şine şaaxt- nuudiiji bariza exilhen ba enee- neinь 23 şaaxtnuudanь mynee zilde eksploataacada oroxo baina.

BK(b)PAARTIIIN SJEEZDEDE UGTAMŽA

Aktiivnaar temesene

Selengiin aimagai MTS-uud ba kolxoozuud bolbol Byxeso juuzna Kommuniis (bolьşevii- gyydei) Paartiin XVIII sjeez- diin neremzete socialiis sorev- novaaniiji eehed xoorondoo yrgeneer delgeryylze bai- na.

Aimag dotoroo socialiis so- revnovaaniiji delgeryylhenei- gee rezylьtaadta, 1939 onoi xa- barai tariigada beledxelei xy- delmerinyydiiji jyrenxiidenь dyyrgexeer bolzo baina. Žişeel- xede, 1300 plyygyydiiji re- moonto xo baigaa haa, 1281 remoontoloo, 106 seejalkenyyd- hee 100 xehegiijinь, 205 bor- noinuudhaa 204 bornoinuudiiji remoontolzo gargahan ba pooli deere navooz gargalgiiji 53 pro- ceent dyyrgehen baina.

Tyryy kolxoozuud (Teelь- manei neremzete, „Pyytь Lee- na") bolbol xabarai tariigada beledxe giiji xysed dyyrgee. Aimagai byxii kolxoozuud bol- bol ene istoriiçeske sjeezdede zoriuulza, yrehe xaalga ba se- berleigiiji maartiin 1 xyrter dyyr- gexe geze ujalga abaa.

Myn, Selengiin maşiina-traak- torna staanca bolbol traaktor- nuudai ba pricepnoi inventaarь- nuudai remoontoloigiiji fevraa- liin 28 xyrter dyyrgexe ba go- riuuça beledxelgiin janvaarь fevraalьska plaaniiji bolzorhoonь urid gyisedxexe g. m. ujalga- nuudiiji abaad, eneenee xereg deerenь bejelyylxiin tula ton aktiivnaar temeseze baina.

D. Dorzlijev.

Sjeezdiiji huralsalai amzaltanuudaar ugtaxa

BK(b)P-iin XVIII sjeezdiiji zarlaxa tuxai, BK (b) P-iin CK- ei Pleenymei togtoomzoiji Xo- riiin aimagai dunda hurguuliiin huragşanar ba hurgagşanar jixe bajartaigaar ugtaza, nyxed Moo- lotovoi ba Ždaanovai doklaa- duudai teezisyydtei taniisaza han baina.

Tus hurguuliiin 10-daxi klaas- sai huragşa komsomoolec ny- xer Zaigraajev gegşe, komso- moolьsko suglaan deere—10- daxi klaassaa „otliiçno" gehen segneltenyydteigeer dyyrgexeb geze socialiis ujalga abba. Myn ene meteer, tus hurguu- liin byxii huragşanar, klaas- suud ba pioneerske otriaaduud socialiis sorevnovaaniiin doogo- vornuudiiji batalhan baina.

Ene hurguuli dotor poliitiko- xymyyzyylgiin xydelmeri hai- naar tabigdahan, damzuulgiin Ulaan Tug. soc. sorevnovaa- niiin doskaa bii bolgogdohon baina. Teed, eneenei rezylь- taadta, tus hurguuliiin huragşa- narai yspevaajemostь haizaraza exilee. Eneegeer tus hurguuli bolbol BK (b) P-iin XVIII sjeez- diiji huralsalai amzaltaar ugta- za şadana.

C. D. Gombiin.

FINAANSOVO XYDELMERIIIJI HAIŽARUULXA

1939 onoi maartiin 10 da neegdexeer zarlagdahan, BK(b) P-iin XVIII sjeezdiiji ma- nai respyybl kiin arad zon, partiina ba partiina bişe bolь- şeviigyyd gynzegii bajaraar ugtaa.

Soveed Sojuuz bolbol kom- muniis paartiin ba eerilngee praviitelьstviin xytelberi doro, XVII sjeezdeer tabigdahan zo- riigiiji dyyrgehen ba socialiis baiguulaltiin zoriigonuu- diiji şiidxehen baina: kapi- tal stiiçeske angiiji, xyniiji xynei eksploataacalaxa uşa- riiji bii bolgodog şaltagaanuud ygei bolgogdohon, manai oro- noi aradai azaxiida socialistii- çeske seektor gospoodst- voldog bolhon, dereevnide kol- xoozoi baiguulalga dyyren ila- han baina. Ede bygede ilalta- nuud xojordugaar taban zil soo attahan Staalinska Konsti- tuuca soo bişegdenxei.

Gurbadugaar taban zilei zo- riigo aguu jixe. Ene zoriigiiji amzaltataigaar dyyrgexe uşar xadaa, azaxiin uçaastoguudta azalai byteesiiji deeşelyylxe, yiledberiiin disciplinniiji bexi- zyylxe, socialiis sorevnovaanii- ji yrgeer tabixa, byxii azaxiin uçaastoguudta staxaanovska meetodiiji delgeryylxe zoriigo- nuud myn bolno. Gehentei xamta, xydee azaliiji kredito- vaalxa jabadai baankiin zyghee xangaltagyi baina. Gyrenei zeeriiji xulagailxa ba yrixe jabadalnuud yzegdene, gada- na smeetiingee johoor myngee garşaldaggyi. Kolxoozuudai ycoot, otçeetnostiin muu ba xydee azaxiin arteelei staalins- ka ustaaviiji ebdexe faaknuud bii baina. Ene talaar aradai buzardaisad trockiistsko-buxaa- rinska ba byrzyaazna naciona- listiiçeske şpioon, diversaant ba bandiiduudai xehen vredii- telьstvo udaanaar usadxagda- na.

Ene vrediitelьstviin ylegde- liiji tyrgeer usadxaxa ba fi- naansovo zakooniiji ebdegşed- tei xaira gamgyi temesexe ja- badalda byxii arad zon zoriil- goo tabixanь şuxala bol- no.

Jerşoov.

ZURAG DEERE: V. I. Leenin ba K. Je. Voroşiiov gegşed 1921 onoi Kronştaadska minteesiiji daralgada xabaadag şad—paartiin X sjeezdiin delegaaduudtai xeereldeze baina.

TASS-iin fotoxroonika.

Azaxiin kampaaninuudta erid xubilalta gargaxabdi gehen ujalga abba

Xori. Aimagai ceentr deere- xi—Aikoomoi, Aimgvisedkoo- moi ba raipotreebsojuuzai der- gedexi partiina exin organi- zaacanuudai suglaanuud bolzo, BK(b)P-iin XVIII sjeezd deere nyxed Moolotovoi ba Ždaano- vai xelexe doklaaduudai teezi- syydiiji zyblen xelsebed.

Tus partiina suglaanuudta xabaadalsahan kommuniistnuud xadaa jixe aktiivnaar yge xe- leze, jabuulza baihan azaldaa amzalta xangaxabdi gelse- bed.

Aikoomoi ba Aimgyisedkoo- moi apparaadai kommuniist- nuud bolbol kolxoozniguudai dunda agitacioonno-maassova xydelmeriiji ba socialiis sorev- novaaniiji yrgeneer jabuulza, xabarai tarriigiin beledxeliiji, modobeledx liiji ba azaxiin bi- şe bişe poliitiiçeske kampaani- nuudiiji oiriin ydernyydte dyyr- gexebdi gehen ujalganuudiiji abhan baina.

Myn, aimpotreebsojuuzai kom- muniistnuud bolbol koperatiiv- na xydelmerilegşedeigee dunda staxaanovska xydeleeniiji yr- geneer delgeryylze, tovaaroo- boroodoigoo I kvaartalai plaa- niiji ylyylen dyyrgexe, aimagai ceentr deere nege selьpoo bii bolgoxo ba xudalдaan igaa byxii tooçkonuudiiji kylьtyyr- ne bolgoxo gehen ujalganuu- diiji abhan baina.

Dam. Žam.

Tyryy MTS

Muxar Şiber. Xonxoloin MTS- iin dergedexi partiina exin or- ganizaaciin suglaan bolzo, BK (b)P-iin XVIII-xi sjeezd deere nyxed Moolotovoi ba Ždaano- vai xelexe doklaaduudai teezi- syydiiji zybşen xelsehen baina. Myn eneentei xamta, MTS-iin- gaa xojordoxi taban zil soo xe- hen xydelmeriiin itooguudiiji dynlen xelseb d.

Xonxoloin MTS-iin direektor nyxer Soobolev xelene:

—1933 ondo manai MTS vaa- lovo sbooro itala ir 53000 ceent- ner tariaa abhan gexe gy, ali dunda zişeegeer gektaar byxenhee 5,7 ceentner tariaa abhan baigaa. 1938 ondo 200000 ceentner tariaa xuriaaza, gektaar byxenhee dunda zişee- geer 13,2 ceentner abhan baina. Ždaanovai neremzete kolxooz bolbol gektaar byxenhee 30 ceentner tariaa abaa. „Pobedii- telь" kolxooz xadaa azalta yderte 13 kilograamm tariaa xubaagaa.

Gadana, kolxoozuudai myn- gen doxood nelieed jixe boloo. Staalinai neremzete kolxooz bolbol 1937 ondo azalta yderte 60 mynge xubaahan aad, 1938 ondo 2,20 mynge xubaahan baina.

Manai MTS bolbol 1933 on- do 8 seejalketei baihan aad, mynee 39 seejalketei bolhon, 1937 ondo 33 kombainatai bol- hon ba manai traaktorna paar- ka xojor daxin olon bolhon baina.

Myn, tus MTS-iin staarşa ag- ronoom nyxer Iilьçeenko eeriin- gee yge soo iigeze xelene:

—Staxaanovska xydeleeniiji delgeryylhenei aşaar, manai MTS gurban zilei torşo soo tyryy jabana. MTS bolbol 1937 ondo 103000 tyxerig ekonoomiloo, manai staxaanovcuud—SSSR- ei Verxoovno Soveedei depy- taad, kombainioor nyxer Varfo- lomeejev, traktoriistnuudai bri- gadiir nyxer Legden Cereenov ba busad bolbol eerilngee MTS- iiji respyyblike dotoroo tyryy bolgozo şadahan baina.

Traaktoraigaa remoontiiji jan- vaariiin negende dyyrgeze, mynee y'ede remoontoor geeg- deze baihan MTS uudta tuhala- za bainabdi. Traktoriistnuud bolbol 1938 on soo xaxalxa johotoi noormojoo ylyybşelen dyyrgehen baina. Traktoriist nyxer Gomboojev bolbol ko- lioosno traaktoraar 732 gektaar xaxalaa. Kombainioor nyxer Varfolomeejev bolbol 15 fyy- tiin kombainaar 300 gaa tariaa xuriaaxa noormotoi aad 545 gaa xuriaaba. Kombainioor ny- xer Petriakoov xadaa 546 gaa xuriaagaa. Iigeze erximeer xy- delmerildeg nyxedyyd manai MTS-te nelieed olon baina gebe.

Partiina suglaan deere kom- muniistnuud bolbol nyxer Moo- lotovoi doklaadai teezisyydte xeden duradxalnuudiiji nemee- ze oruulhan ba saaşadaa jabuulxa xydelmeriilngee tuxai togtozo xelsehen baina.

BAJAR ANGAAROV.

BK(b)P-iin ISTOORIIIJI ŞUDALAGŞADTA TUHALAMŽA

Xiaagta. Myreeçiin somon soo, BK(b) P-iin istooriiiji şudal- xiiji xysegşed kommuniistnar, komsomoolьcuud, intelligeent- nyyd ba kolxoozoi aktiiviistnuud nelieed olon baixa jym. Ge- beş, tedende jamarşji tuhalamza ygtenegyi.

Gadana, BK(b) P-iin Xiaag- tiin aikoom bolbol, paartiin istoori şudalxiiji xysegşedte jamarşji praktiiçeske tuhalamza ygenegyi.

D.

Bolьşeviizmiiji şudalxa

Leenin—Staalinai komsomoo- loi çleengyyd xadaa Marksiizm- Leniniizmiiji şudalxa, zaluuşuu- liiji ide neer xymyyzyylxe ge- hen gol zoriigotoi.

Gebeş, komsomooloi Ulaan- Ydiin priigorodno raikoom bolbol ene xerexte anxaralaa bagaar tabina. Byxii raioon soo goo 1000 garan çleengyydtei bai han aad, edeneinь 300 garan kom somoolьcuud paartiin istooriiiji samostojaatelьnaar yzene, 162 komsomoolьcuud kryzoogto ja- bana. 116 komsomoolьcuud po- liit. graamotiin kryzoogto jaba- dag baixa jym. Ylegşe kom- somoolьcuudiinь huralsalda ugta xandaagyi baina.

BK(b) P-iin istooriiiji şudalxa jabadal ilangajaa xydeegei exin organizaacanuudta xan- galtagyi baina. Aikoomoi zyghee konkreetne praktiiçeske tuhalamza ygei şaxuu. Komso- mooloi aikoomoi sekretaarь ny- xer Xmeleev bolbol „xydeegei exin organizaacanuudai xydel- xede jixe berxeşeeltei baina" geze xeleze huuxa jym.

Ene „berxeşeeliiji" dabaza konkreetne tuhalamza aikoomoi zyghee ygexe johotoi.

Rinçinoo.

ŞINE ELEKTROODNO CEEX

Uraalьska aliumiinive kombi- naadai kollektiiv bolbol paar- tiin XVIII sjeezdede beleg bol- gon, elektroodno ceexiiji eks- ploataacada oruulxa ujalga ab- han baina. Fevraaliiin 19-de ceexenь eksploataacada oruu- lagdaba.

Xabarai tarilgada erxim beledxeleer, Irkyytske ba Çitiinske ooblastinuudtai sorevnovaanida tyryy huuri ezelje!

Oopedno xydelmeri jabuulhanai rezylьtaaduud

Ivaan Aleksaandroviç Ilьkoov bolbol Kabaanskiin aimagai, Temliyyiske selьsoveedei „Svoboodno pyytь" kolxoozoi xaata-laboratooriiiji daagşaar xydelmerildeg jym. Nyxer Ilьkoov xadaa xaata-laboratoorido oroldoo nege zil soo xydelmerilze baibaş, ton jixe jymiiji xehen baina.

938 onoi xabar Ilьkoov bolbol agroteexnikiin zaabariiin johoor өөriingөө oopedno xydelmeriiiji exilhen baina. Өөriingөө yrehenei uçaastog deere tarilga xexehee urid yrehejee nariaar seberlehen ba xoroor ugaahan, jarobizaacalhan, anaaliz xeze yreheneigee şanariiji şalgahan baina. Tyryyn yrehejee beledxeed, gazaraa eldyyrilze exilhen (17 santimeetr gynzegiiteigeer xaxalhan), ziniive ba mezaanuudiiji şataaza, burtag ybehenyydiiji ygei xehen baina. Tereneigee hyylde seejalkejee noormooronь tabiza, „garneed" şiniiciiji ba „altan boroon" geze oviooshiji xyndelen—riadovoi tarilgaar tarihan jym. Zunai yjede mezaanuudai burtag ybehenyydiiji sabşaza xajahan ba xojor daxin propoolko xehen baina. Tereenhee gadana urgaza exilxeheenь urid, terenee bornoilohon baigaa

Iime xydelmeri jabuulhanaigaa rezylьtaadta nyxer Ilьkoov bolbol „altan boroon" geze oviooshoo gektaar byriiin 20 ceentner urgasa, „garneed" şiniicehee 16,5 ceentner urgasa abhan baina. „Svoboodno pyytь" kolxooz xadaa Iime urgasiiji urdanь xezeeşji yzөөgyi hen.

Tarigdahan yreheneigee uçaastog deere tariaanaінь edieeleze baixa yjedenь Ilьkoov bolbol sortovoi propoolko xehen gexe gy, ali todoor xelexede, busad soortnuudai koolosuudiiji tyyze xajaza, yrehenei seber soortiin kategoori bii bolgohon baina.

Saaşanь, nyxer Ilьkoov gegşe 0,80 gektaar plooşçadьtai өөriingөө oopedno deliaanka deere oopedno xydelmeri jabuulba. Tereen deeree navooz, şubuunai argal, uhanai iiliiji (urui, lai) xeregleze, „garneed" ba „leede" şiniicenyydiiji tarihan baina. Tereneigee urgasiiji xuriaaxadanь „garneed" şiniice gektaarhaa 24 ceentner, „leede" şiniicenь 18 ceentner urgasa ygeө.

Ene xaata-labratoori bolbol bişeşji olon xydelmerinyydiiji jabuulhan baixa jym. Zişeelxede, gazarai xyrhenei kislood-nostiiiji eliryylelgiin, burtag urgamalnuudai gerbaarinuudiiji sugluulalgiin xydelmerinyydiiji jabuulhan baina. 32 janziin gerbeerinyyd sugluulagdanxai.

Gadana, xaata-laboratoori bolbol akadeemig LESEENKIIN meetodeer, soortodotoroi skreşçivani xehen ba tariaa xyriaalgiin yjede geeltetei temesexe jabadalai negen bolxo, koolosuudiiji sugluulalgiin xydelmeri jabuulhan baina. Tus xaata-laboratooriiin xytelberilegşe Ilьkoov bolbol navooz, şubuunai argal, ynehe sugluulalgiin xydelmeride aktiivnaar xabaadalsadag ba tereniiji xytelberildeg baina.

Ivaan Aleksaandroviç Ilьkoov bolbol manai aguu jixe, tyrel ilag daşagyi bolьşeviigyydei paartiin xyndede zoriuulan, 1939 onoi niuurta yreheneigee uçaastoguud deerehee gektaar byriiin 25 ceentner, oopedno deliaankanuud deerehee 30-30 ceentner tariaa (şiniice) xuriaaxab geze ujalga abba.

GEN. SIBIRIAAG.

Kolxooznai byxii ysloovitoi

Manai kolxooz bolbol agrotexniiçeske xemzeejabuulganuudiiji zyboor bejelyylhenei, gazaraa hainaar eldehenei rezylьtaadta, zilhee zil byri ton hain urgasanuudiiji xuriaadag baina. 1937 ondo 12 gektaar erxim uçaastog deerehee, gektaar byriiin 19 ceentner şiniice, 75 gektaar gazarhaa dunda zişeegeer 13 ceentner tariaaji xuriaaza abhan baina. Tere zilde kolxoozniguudai azalta yder byxende 8 kilograamm tariaan xyrtee hen. 1938 ondo, 10 gektaar oopedno uçaastoghaa, „liyteescens—0,62" şiniiciiji gektaar byriiin 28, 60 ceentner xuriaaza abaabdi. 80 gektaar tariaalanhaa dunda zişeegeer gektaar byriiin 16,25 ceentner tariaa xuriaaza abhan bainabdi.

Manai kolxoozniguud xadaa eneenei xoino yşөө 2 zil soo xyrexөөr tariaanai zapaastai.

Mynөө, brigaadanuud, zvenoonuud ba kolxoozniguud xoorondiin socialiis sorevnovaaniiiji yrgenөөr delgeryylze, Byxesojuuzna xydөө azaxiin viistavkiiji, xabarai tarilgiiji bolьşeviig beledxelteigeer ugtaxiin tylөө temeseze bainabdi. Tarilgiimnai yrehen xysed xaagdanxai, xydөө azaxiin maşiina, inventaarьnuudiiji remoontololgo dyyrexee baina. Agrotexniiçeske xemzeejabuulgiin ton jixe udxaşanartai baihaniiji өөhediingөө praaktika deere batalhan ba eneeniiji bejelyylelgiin talaar byxii xemzeenyydiiji abhan bainabdi.

P. N. Kornioov
Zediin aimagai, „Kraasna paaxarь" kolxoozoi tyryylegşe

Malazalai erxim seekciin xydelmeri

Zakaamin aimagai, Utaata-Dalaxain somsoveed xadaa 1938 onoi malazaliiji ysxeberilelgiin gyrenei plaaniiji 104 proceent dyyrgehen baina. Aimag dotoroo 1939 onoi janvaariiin 1-de byxii tyrelei 3315 tolgoi malnuudtai bolxo baihan aad, 3458 tolgoi malnuudtai bolhon baina. Ene somonoi malazalai seekciin erxilegşe, somonoi soveedei tyryylegşe nyxer D. Cedenpilei gegşe malazalai seekciin xydelmeriiiji somon dotoroo hainaar tabihan deerehee ede amzaltanuudiiji tuilahan baina. Tus somonoi „Ulaan Dalxai" kolxooz bolbol malazaliiji ysxeberilexe plaaniiji 100 proceent dyyrgehen baina. Eneentei xamta tus kolxoozoi malazalai udaarniguud oloşorozo baina. Dojaarka Xanda Şoiduurava gegşe 1933 onhoo xolşo malazalai xydelmeride jabadag ba zil byxende malai tylnyydiiji negeşji xoroltogyigөөr xaruuhalza abdag baina. Ene zilde 15 ynieediiji tyryylze, tugalnuudiijinь xysed xaruuhalza abhan ba ede ynieedee oroondo bygediijinь oruulhan baina.

Çabaan Şagdarai Sanzad xadaa 1933 onhoo xolşo xonin azal deere xydelmerilhen ba xonidoi produktiivnostiiiji haizaruulxa jabadalda nelieed yn der pokazaatelьnuudiiji tuilahan baina. Ene zilde xoni ysxeberilgiin plaaniiji 111 proceent dyyrgehen ba malazalda xydelmerilxedөө kolxoozoi zyghөө 6 daxin şagnagdahan, Delgerei Demberel gegşe 1935 onhoo xolşo aduuşaar xydelmerildeg, aduu moridoi ysxeberilgiin plaaniiji zil byxende 100 proceent dyyrgedeg jym. Ene zil 22 unagadiiji negeş xoroltogyigөөr bygediijinь tezeeze abhan baina. Myn ene meteşelen malazalai erxim xynyyd tus somonoi bişeş kolxoozuudta bii baina.

Deere xelegdehen, malazalai ede erximyyd bolbol Byxesojuuzna xydөө azaxiin viistavkede xabaadalsaxa xysel tuxaigaa medyylgenyydiiji ygehen ba ene xyndete erxe olxiin tula, 1939 onoi tyl abalgiiji, oroonoi kampaaniiiji zişeete hainaar yngergexiin tylөө temeseze bainad.

B. Z. ŞOJOONOV.

Tyryy Biçyyrei aimagta—Ulaan Tug

Fevraaliiin 23-da aimaguud xoorondiin socialiis sorevnovaaniiin respyblikaanska ziyrii bolbol respyyblike dotor Irkyytske ba Çitiinske ooblastinuudtai sorevnovaaniiin jabasa tuxai xelsehen baina. Xabarai tarilgada beledxelei xydelmerinyydei talaar, eneenei urda tee tyryy ba BMASSR-ei Sovnarkoomoi damzuulgiin Ulaan Tugiiji bariza jabahan Selengiin aimag bolbol tarilgada beledxeleigee teempiiji jixeer huladxaza, respyyblike dotor tyryy huurijaa aldahan ba tarilgada beledxelei zarim xydelmerinyydei talaar egeel adag huurida garşahan baina.

BMASSR-ei Sovnarkoomoi damzuulgiin Ulaan-Tugiiji Selengehee abza, ene kampaanida beledxeleigee xydelmerinyydeer respyyblike dotor tyryy huurida garhan Biçyyrei aimagai azalşadta tus Ulaan-Tugiiji barluulxa geze ziyrii togtoobo.

ZURAG DEERE: BMASSR-ei Verxoovno Soveedei depytaad nyx. Cimbeejeva (dundaxinь) Zakaaminai aimaghaa Byxesojuuzna xydөө azaxiin viistavxede kandidaaduud nyxed Badmaajeva D., Dorzeejeva N. gegşedtei beseedelze baina. *(Çernoovoi foto)*

Azaliiji zybөөr organizovaalalg amzaltanuudai zaloog myn

Kolxoozniguudai xysiiji zybөөr organizovaalxa, socialiis sorevnovaaniiiji yrgenөөr delgeryylxe jabadalnuud xadaa azaxiin byxii kampaaninuudiiji sag bolzortonь, erximeer yngergelgiiji, kolxoozno baiguulaltiin şine şine amzaltanuudiiji tuilalgiiji xangana. Tariaa xuriaalgiin yjede socialiis sorevnovaaniiiji brigaadanuud, zvenoonuud ba kolxoozniguudaigaa dunda yrgenөөr delgeryylheneigee rezylьtaadta, manai kolxooz bolbol tariaa xuriaalgiin xydelmerinyydiiji bogonixon bolzorto, erxim şanartaigaar dyyrgehen ba staxaanovcuud—udaarniguudai zergenyyd oloşorhon baina. Kolxoozdoo 20 staxaanovcuud, 20 udaarniguudtai bainabdi 6 komsomoolьcuud xadaa staxaanovska meetodeer xydelmerilheneigөө rezylьtaadta, yder byri 2160 snoopuudiiji hain şanartaigaar ujadag baigaa hen.

Yşөөtein MTS-iin direekce xadaa bidende ton baga tuhalamza yzyyleeşji haanь, tariaa soxilgoo oktiaabrь hara soo dyyrgehen ba doxooduudiiji xubaarilgiin xydelmerinyydiiji bolzor soonь yngergehen bainabdi. Xerbee, Yşөөtein MTS bolbol 20 gektaar tariaaji kombainaar xuriaaza ygexe doogvortoi baigaa haa, tereneigee oroldoo 50 gektaariinь xuriaahan baina.

Manai kolxooz bolbol yngeregşe 1938 on soo nelieed hain pokazaatelьnuudiiji tuilahanşji haanь, dutuu dunda zyilnyyd myn le bii baigaa.

Yngeregşe zilnyydei xydelmerinyydexi dutuu dundanuudiiji ene zilde xysed likvidiirovalxa zorilgotoibdi. Manai kolxoozoi zarim brigaadanuud xadaa agrotexniiçeske xemzeejabuulganuudiiji xeregseedeggyi, eneenei plaaniiji tahalduuldag baigaa. Iimehee, ynder hain urgasa xuriaaxa jabadal xysed xangagdadaggyi hen. Ene uşariiji xaraadaa abza, bidener bolbol bajan urgasa xuriaalgiin negen şuxala zaloog ene xemzeejabuulgiiji dyyrgeze bainabdi. Sah... toolgiin plaan xysed dy... denxei, navooz zөөlgiin, şubuunai argalnuudiiji s... lalgiin plaanuud dyyrge... bolood baina. Mynөө azaxiin inventaarьnuud remoontologdonxoi.

Malazaliiji xygzөөxe onoi plaan byxii tyrele... nuudai talaar xysed dy... dehen baina. Gebeş, m... brigaadanuudai zarim xy... rilegşedei xydelmeridөө sa gagyigөөr xandadag deereheenь tyl abalga dutuu dunda zyilnyyd han baina. Tiigeed, yng... zildexi tyl abalgiinga x... riiin rezylьtaadiiji yroog... zo malazalai brigaadan... ynen sexe, erxim kol... guud — udaarniguudhaa plektovaalaabdi.

5 zilei torşo soo şanar... gagşaar xydelmerilze manai kolxoozoi kolx... nyxer N. Ja. Dyyrikov b... xojor xydөө azaxiin tyry... nyydei ba kolxoozuudai... legşenerei respyblikaan... veşçaanida xab adalsaha... nabdi. Ene soveşçaanida... larhan, respyblikiin tyr... nyydtei xydelmerilngөө ba meetodyydiiji anda... bainabdi. Ene xadaa k... doxi dutuu dundanuudaa... likvidiirovalxa, kolxoo... daigaa dunda socsorev... niiiji byri yrgenөөr delg... Byxesojuuzna xydөө viistavkede dostoino kar... bolxiin tylөө temesexe... liiji delgeryylelgede to... udxaşanartai baina. Ene... byri bajan urgasiiji xuri... ba malazaliiji ulam xyg... terenei produktiivnostii... şelyylxiin tylөө byxii... zeegeer temesexebdi.

M. I. Kyznecoov
Zediin aimagai, Bydi... neremzete kolxoozoi tyr...

Tylei negeşji xoroltogyi

Xiaagta. Myrөөçiin somonoi, Staalinai neremzete kolxoozoi çleen Çimbeejeva Janzama gegşe 1931 onhoo exileed, mynөө xyrter, 7 zilei torşo soo malazalai tovaarna feerme deere xydelmerilze baina. Nyxer Çimbeejeva bolbol ene 7 zil soo malazalai feerme deere xydelmerilxedөө xydelmeriiin nelieed hain oopedyydiiji sugluulhan ba өөriingөө xariuusalgata xydelmerinyydiiji hainaar dyyrgehen baina.

1931 onhoo xolşo 1938 onoi eses boltor 115 tugallaxa ynieedhee negeş tyl yxyy... tedeniiji xaruuhalza abh... 1938 ondo niutagai ynieen byrihөө zil soo ... hy haaxa plaantai baihan... litr hy haahan baina. M... ondo 16 ynieediiji xaru... tedeneigee tyl iyydiiji 1... abaa. Çimbeejeva bolbo... şişji malazal deere bişe... azaxiin eldeb kampaan... xydelmerildeg baina.

Nyxer Çimbeejeva 1938 ondo 495 azalta y... hon baina.

R. D. Cerem...

XYDӨӨ AZAXIIN NAUUKA XYGZELTEDE

Manai oronoi obşçeestvenne stroi bolbol xydөө azaxiin talaar nauuçna-şinzelelgiin xydelmeri jabuulxiin tula ugaa jixe arganuudiiji olgono. Xydөө-azaxiida şinzelelgiin yçrezdeeninyydei seetь xadaa 91 nauuçna-şinzelelgiin instityydiiji, 367 oopedno staancanuudiiji, 507 oopedno poolinuud ba oopedno pyynktnyydiiji ba 1547 soortoşalgalgiin uçaastoguudiiji negedxedeg baina. Xydөө azaxiida şinzelelgiin xeregei ugaa jixe udxaşanartai baihiiji xaraadaa abaza, gyren bolbol ene xydelmeride zil byri 350 milliоon garan tyxerig mynge assignavaalna. Gebeş, olon zilnyydei torşo soo nauuçna-şinzelelgiin yçrezdeeninyyd xadaa ene gargaşanuudiiji xariuulza şadaagyi geze mederexe xeregtei. Agronomiiçeske nauuka bolbol yni udaan sag soo praaktikahaa taharanxai baigaa.

1938 onoi itooguud xadaa xydөө azaxiin şinzelelgiin yçrezdeeninyydei nelieed uragşaa dabxihaniiji demonstraacalna. Eneende gol jyymenь xadaa erdemtedei xydelmeri socialiis gazartariaalangai xereglelde ba eriltede dyte bolhon baina.

1938 on soo xydөө azaxiin nauukiin gol şuxala amzaltanuudta, urgamalnuudai priroodiiji şinedxelgiin talaar akadeemig Leseenkiin jabuulhan saaşadaxi xydelmerinyydiiji temdeglexe johotoibdi. 1938 ondo Odeesske instityyd bolbol dulaanai rezimiiji xubiluulhanai, sexe xelexede, jarovizaaciin yjiin eseste temperatuuriijinь deeşelyylhenei yndehe huuri deere xeden olon ozimoi şiniicenyydiiji jarovoi bolgozo bolxo baihiiji batalhan baina. Jyriin argaar (baga temperatuurada), jarovizaacada oruulagdahan urgamalnuudhaa, jarovizaaciin eseste deeşelyylhen temperatuurada bailgagdahan urgamalnuudai ilgaanь jyyb gexede, tere xadaa saaşadaxi yjedөө jarovoi urgamal boldog baina.

Soveed seleekciin amzaltanuud xadaa mynөө y ede soort dotoroi, soortxoorondiin ba viidxoorondiin skreeşçivani deere yndehelne.

1938 on soo soortşalgalgiin talaar gyrenei komissiin uçaastoguud deere, akadeemig Leseenkiin meetodei johoor soortdotoroi skreeşçivaniaar bii bolgogdohon, ozimoi şiniiciin yrehen tyryyşiinxiee şalgagdahan baina. Ene yrehen xadaa өөriinь garhan soorttoi zişeelxede, 2 ba 3 ceentner ylyy urgasa ygөө.

Akadeemig Leseenkiin sexe xytelberilge doro bii bolgogdohon jarovoi 11-63 geze şiniice xadaa soortxoorondiin skreeşçivaniiin produuktanuudai toodo orolsono. Ene şiniiciin tyrelenь xadaa jarovizaaciin bogonixon staaditai odeesske giirka ba gerlei bogonixon staaditai azerbaidzaanska şiniicenyydei negeniinь bolno. Ene skreeşçivaniiin johoor bii bolgogdohon, Leseenkiin 11-63 şiniice xadaa tyrgen edieeledegeeree standaarthaa hain ba eneeneigee aşaar ganduu raioonuudta tarigdaza bolxo.

1938 ondo ene soorthoo Kriimde jarovoi şiniiciin ton hain urgasa xuriaagdahan baina.

Viidxoorondiin skreeşçivaniiin talaar N. V. Ciicinei şiniiçnepereine gibriidtei xydelmerilelgede şine amzaltanuud tuilagdaa. Terenei gibriidyydei oloniinь xadaa ynder urgasa xuriaa iin tula ton şuxala, olon oroohotoi koolosuudiiji ygehen baina. Ede gibriidyydei negen, sexe xelexede, gibriid № 22850 bolbol Sibiirte ilangajaa şuxala baigaa, jyyb gexede, xura boroonoi xediі jixe orobosji, urgasanь nengedeggyi ba unadaggyi baina. Ene gibriid xadaa ceeziym 0111 soorthoo gurbadaxin jixe urgasa ygөө (gektaar byriiin 34,2 ceentner).

1938 on soo zarim polevoi kylьtyyrenyydiiji ydobriaalaiga bolb 1 ton ynetei şine faaktanuudiiji xaruulaa, Zaluu soveed erdemte Je. P. Gysev bolbol jaçmeeniiin yrehiiji koncentriirovanna rastvoor soo xeze, yrehiijinь tezeelei zyilnyydeer bajazuulxa arga olhon baina. Iime johoor bolbosoruulagdahan yrehen xadaa 3 kilograamm şaxuu foosforno kislotaaji şingeeze abdag.

Ene meetod xadaa tyykenyydiiji (ydobreeni) gargaşalgiiji ton jixeer ekonoomiixo jabadaliiji xangaxa baina.

1938 onoi niuurta saaxarna sviooklodo yndeheneinь gazaa tee tezeel ygexe jabadaliiji xereglelgiin (Xaarьkovdaxi, urgamalnuudai tiziologiiin kaafedriin duradxal) ton intereesne arga oldogdohon baina. Nabşa namaagaar hain, svioklovііçno pooliiji tezeeltei dabahanai rastvooroor serşexede, riaad xooro donь tezeel ygeze tuilagda ag urgasahaa byri ylyy jixe urgasa xuriaaza bolxo.

Xlopçaatnigai kylьtyyrnyydei talaar dolbodşolzo tarilgiiji haizaruulgiin ton yn tei praaktika temdeglegdexe baina (Bydioonnovskodoxi, şine xlopkoovo raioonuudai instityyd). Seejalkeer xereehelze tarixada yreheneinь huulgagdahan gazarta obooxoinuud bii boldog ba eneegeeree xyndelen xaxalxa jabadaliiji xyngedxedeg baina.

Myn, nogoonuudiiji tariigiin ton hain arganuud 1938 on soo oldogdohon baina. Malazalai Saraatovska staanca xadaa, tusxailan xelexede, şiniice, iiyceerne ba zitniaagiiji negen doro tarixiin meetod duradxahan baina, gexetei xamta, ede urgamalnuudiiji huulgaxa gynzegiinь, urgamal byxen tuşaagaa ondo-ondoo baixa johotoi jym.

Oroohoto ba busad kylьtyyrenyydiiji tarilgiin arganuudiiji xubilalgiin talaar nyxed Kameşçeenko, Koraalov gegşed Ukrainada xydelmerilөө yrgelzelyylhen ba myn Sibiirte Jefreemovcyyd xydelmerilhen baina. Mynөөnei tarilgiin apparaaduud xadaa yrehenyydiiji zigde bişeer huulgadag, ene uşarhaa ede apparaaduudai baiguulganь xubilgagdaxa johotoi.

Seevooboroodoi talaar Neerçenske staanciin xydelmeriiin rezylьtaaduud Ukrainada ton jixe intereestei baina. Nege zilei kleeveriiji tarihanaigaa hyylde, tere gazar deeree jarovoi şiniciiji 3 zilei torşo soo yrgelze tarixada gektaar byriiin 25 ba deeşe ceentner urgasa ygedeg baina. Urdanь Viniicke ooblastьda jarovoi kylьtyyrenyydiiji tariza bolxogyi jym geze toologdodog baigaa. Neerçedexi jarovoi şiniicetei xehen oopeduudai gal xamşag rezylьtaaduud xadaa plaast deere plaastova kylьtyyrenyydiiji tarixada ynetei baihan tuxai akadeemig Viliьjaamsiin zaabarinuudiiji xariuulna.

Esestee, bi bolbol yngeregşe zilei meterologiiçeske tonmuu ysloovitoi, oronoi olon raioonuudta gan gasuur bolhon haanь, xydөө azaxiin elbiriinuudai staxaanovcuud bolbol 1938 ondo ugaa jixe ba şinenyyd ilaltanuudiiji geze temdeglexem. Baraanovska (USSR) bolbol jor too ohoo ylyy lioiкnoo sugluulhan baina, rimovoi zvenoo (Azerbaidzaan) bolbol xlopçaadnighaa byriiin 150 ceentner abaa. Sibiirte erxim jefremovcyyd bolbol gektaar byriiin ceentner şiniice xuriaalhan baina. Zişeelxede. Slaavgorodoi raioonoi, „Kraasna pa... kolxoozdo nyxer P... bolbol 1938 onoi niuurta gektaar byrihөө 75 ceentner ...ciin urgasa xuriaagaa M... duu raioonuudaişji kol... dai olon tyryy xynyyd... ynder urgasanuudiiji tu...

1939 on xadaa social... tariaalangai şine ilalt... zil bolxo baihanь dam... Xydөө azaxiin nauuka socialiis yiledberide u... tuhalna, staxaanovska lөөn xadaa byri jixe revolуycioonno xysen... baina, ene xydeleөn xa... xoozno massiiji bejede... duulna ba priroodiin kapriizuudiiji amzaltatai nageze omogorxon tem... şadaxa bainabdi.

Akadeemig I. V. Jak...

Xariuusalgata redaaktor R. BIMBAA...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центросоюзная 19. Телефоны редакции: редактор 3-44 отв. секретаря 3-23, с. х. отдел 7-55, промотдел 5-07.

NKM-Piin tipograafi Glaviiit №45